

การศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิก
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร

บาทหลวง วิทยา คูวีรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-568-1369

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012660

i 10295850

THE STUDY OF PROBLEMS RELATING TO MANAGEMENT PROCESS
OF CATHOLIC SCHOOLS UNDER THE SUPERVISION OF
BANGKOK ARCHDIOCESE

Rev.Fr. Wittaya Kooviratana

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-568-1369

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิก
 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร

โดย บาทหลวง วิทยา คูวีรัตน์

ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ) ประธานกรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์) กรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์) กรรมการ

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิก
 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร

ชื่อนิสิต บาทหลวง วิทยา คูวิรัตน์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา กุปรัตน์

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2529

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิก
 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน
 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 13
 โรงเรียน ประชากรได้แก่ผู้บริหารซึ่งประกอบด้วย ผู้จัดการ และ ครูใหญ่ จำนวน 19 คน
 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชากรได้แก่ครูผู้สอนซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด และ ครูสอนรายวิชา
 จำนวน 260 คน รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 279 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ประเภทคือ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์
 ผู้บริหาร แบบสอบถาม ใช้สอบถามครูผู้สอน เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า และการวิเคราะห์
 เอกสาร แบบสัมภาษณ์ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 89.47 และแบบสอบถาม
 ส่งให้ครูผู้สอนจำนวน 260 ฉบับ ได้รับคืนในสภาพที่สมบูรณ์ จำนวน 252 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.92

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
เขตกรุงเทพมหานคร ในเรื่อง การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคคล การอำนวยความสะดวก
การประสานงาน การรายงาน และ การงบประมาณ ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารตามแนวความคิด
ของ กุลิก (Gulick 1937 : 13) โดยสรุปผลได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและการวิเคราะห์เอกสาร พบว่า

1. การวางแผน โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาขึ้นเองอย่างชัดเจน โดยเน้นที่การพัฒนาทางด้านคุณภาพการเรียนการสอน คุณธรรม จริยธรรม และ ระเบียบวินัย การปฏิบัติตามนโยบาย ทำให้ทุกประการเป็นส่วนใหญ่ มีการทำแผนปฏิบัติการประจำปีทุกโรงเรียน ส่วนแผนระยะยาว มีทำเป็นส่วนน้อย การทำแผนนั้นผู้จัดการและครูใหญ่ เป็นผู้จัดทำเองเป็นส่วนใหญ่ นอกนั้น ทำโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ปัญหาในด้านการทำแผน คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามแผน
2. การจัดองค์การ ทุกโรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารไว้ โรงเรียนมี คณะกรรมการบริหารโรงเรียนที่ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ และ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ ปัญหาที่พบในการจัดองค์การคือ เกิดความซ้ำซ้อนในหน่วยงานหรือฝ่ายต่าง ๆ ผู้ที่ ได้รับการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ มิได้ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย
3. การบริหารบุคคล ทุกโรงเรียนมีการวางแผนกำลังคน แต่ยังไม่เป็นระบบ การสรรหาบุคคลใช้วิธีการสอบ สัมภาษณ์ และ ทดลองปฏิบัติงาน ปัญหาทางด้านบุคลากร พบว่า มีปัญหาอยู่บ้างคือ บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงกับที่ได้รับมอบหมาย บุคลากรไม่เต็มใจ ไปรับการอบรม
4. การอำนวยความสะดวก ทุกโรงเรียนมีการตัดสินใจโดยผู้บริหารเองเป็นส่วนใหญ่ และ มอบอำนาจให้ผู้บริหารระดับรองลงมา เป็นผู้ตัดสินใจ เป็นอันดับรองลงมา ปัญหาในการอำนวยความสะดวก พบว่า ที่มีปัญหาอยู่บ้างคือ การสั่งการไม่ชัดเจน ผู้บริหารไม่มีเวลาในการควบคุมการปฏิบัติงานของ บุคลากร

5. การประสานงาน ทุกโรงเรียนมีวิธีการประสานงานโดย ผู้บริหารทำหน้าที่ประสานงานกับบุคลากรโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ รองลงมา ประสานงานโดยผ่านทางหัวหน้างาน ปัญหาในด้านการประสานงาน พบว่า ทำได้ไม่ทั่วถึง และ การสื่อสารไม่ถูกต้อง และ ชัดเจน

6. การรายงาน ทุกโรงเรียนมีการรายงานโดยการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และ รายงานด้วยวาจา ปัญหาในด้านการรายงาน พบว่า มีการรายงานไม่ชัดเจน ไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง

7. การงบประมาณ ทุกโรงเรียนมีวิธีการจัดทำงบประมาณโดยจัดตามความจำเป็นและเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาในด้านการงบประมาณ พบว่า ฝ่ายหรือหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ได้ เสนอของบประมาณ การใช้งบประมาณเกินจากที่ขออนุมัติ และ การควบคุมการใช้งบประมาณไม่ทั่วถึง

จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอน พบว่า กระบวนการบริหาร ทั้ง 7 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิก
 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร

ชื่อนิสิต บาทหลวง วิทยา คูวิรัตน์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา กุปรัตน์

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2529

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 13 โรงเรียน ประชากรได้แก่ผู้บริหารซึ่งประกอบด้วย ผู้จัดการ และ ครูใหญ่ จำนวน 19 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชากรได้แก่ครูผู้สอนซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด และ ครูสอนรายวิชา จำนวน 260 คน รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 279 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ประเภทคือ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสอบถาม ใช้สอบถามครูผู้สอน เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า และการวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 89.47 และแบบสอบถามส่งให้ครูผู้สอนจำนวน 260 ฉบับ ได้รับคืนในสภาพที่สมบูรณ์ จำนวน 252 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.92

The analysis was done by calculating the frequency rate, percentage, average and standard deviation.

Conclusion

The studies of problems relating to management process of Catholic schools under the supervision of Bangkok Archdiocese on their planning, organizing, staffing, directing, coordinating, reporting and budgeting which are the management process introduced by Gulick (1937:13) can be concluded as follows:

The structured interview of the management process and the document analysis yielded the following results:

1. Planning: The schools have clearly devised educational policies with an emphasis on the qualities of teaching and learning process, moral principles and conduct, as well as discipline and order. The implementation of the policies have mostly been accomplished. Annual plannings were mostly done. Nevertheless, the long-term plannings were still unpopular. Most of the plannings were completed by the directors and the principals. Some were devised by the school administrative boards. Problems regarding planning include the lack of knowledge, understanding and cooperation in planning implementation by personnels.
2. Organizing: Every school has set its own administrative structure. The school personnel consists of a person authorized with the license, Director, Principal and various department heads. Prevalent problems in the organization include the overlapping in the working of each department and the irresponsibilities of those who have been authorized and assigned to do certain duties.
3. Staffing: Every school has its own planning on staffing. Recruitment includes written tests, interviewing and probationary period. Problems found in staffing were the inabilities of personnels in accomplishing their tasks as assigned and their unwillingness to attend the inservice training.

4. Directing: The decision-making of each school is usually done by its administrator, who then authorizes his assistant to make subsequent decision. Problems in this category include the ambiguity in giving orders and the inadequate supervision of the administrators over personnels.

5. Coordinating: Every school's coordination is mostly done by direct coordination between its administrators and personnels; Sometimes through the department heads. Obstacles in coordination are the inadequacy of communication and the lack of accurate and clear communications.

6. Reporting The report-making of each school includes written records as well as verbal reports. Problems usually found are reports which were either unclear or contradictory to reality.

7. Budgeting: The budget planning of each school is normally done according to the necessity or appropriateness. Problems encountered are related to the failure of each department to propose its annual budget, the overspending of the budget permitted and the inability to control the spending.

From the questionnaires answered by the teachers, it is apparent that problems concerning the 7 management process are far and few in numbers.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑล กรุงเทพมหานคร" นั้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระคาร์ดินัล มีชัย กิจบุญชู ที่สนับสนุนในการศึกษาและการวิจัยครั้งนี้ บาทหลวง วีรศักดิ์ วนาโรจน์สุวิช ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ และ อธิการวิทยาลัยแสงธรรม ซึ่งได้ช่วยเหลือและให้คำแนะนำต่างๆในการทำวิจัย มาแมร์ มีเรียม กิจเจริญ และ มาแมร์ หลุยส์ กิจเจริญ ที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา กุปรัตน์ ซึ่งได้ดูแลเอาใจใส่ และให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่างๆ ตรวจสอบโครงร่าง และ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆจนสำเร็จเรียบร้อยและสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เมธี ปิลันธนานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ภราดา มีศักดิ์ ว่องประชานุกูล อาจารย์ ชนะ ธนสมบูรณ์ อาจารย์ สุวภีร์ จุลสุคนธ์ และ อาจารย์ ปานทิพย์ โสภานิช ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไข และ ปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย และให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์และความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้บริหาร และ ครู โรงเรียนมัธยมศึกษาคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขตกรุงเทพมหานคร ในการรับการสัมภาษณ์ และ ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนนิสิตเป็นอย่างดี

หากงานวิจัยนี้มีคุณประโยชน์ต่อวงการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ขอแสดงความดีนั้น แก่ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ด้วยสำนักในพระคุณ

บาทหลวง วิทยา กุวิรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการแผนภูมิ	ท
รายการตารางประกอบ	ฒ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ของการวิจัย	9
วิธีดำเนินการวิจัย	9
ลำดับชั้นในการเสนอข้อมูลการวิจัย	13
2 ข้อเขียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	14
ความหมายของการบริหารการศึกษา	14
กระบวนการบริหารการศึกษา	15
การวางแผน	21
การจัดองค์การ	26
การบริหารบุคคล	30
การอำนวยการ	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	การประสานงาน	36
	การรายงาน	39
	การงบประมาณ	41
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
3	วิธีดำเนินการวิจัย	50
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	50
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร	50
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
	การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย	53
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
	การวิเคราะห์ข้อมูล	54
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
	ลำดับการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
	ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง	59
	ข้อมูลจากแบบสอบถาม	67
	ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร	79
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	81
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	81
	วิธีดำเนินการวิจัย	81
	สรุปผลการวิจัย	82
	ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง.....	82
	ข้อมูลจากแบบสอบถาม	85
	ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร	86

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	87
	ข้อเสนอแนะสำหรับฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ....	93
	ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ....	93
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	94
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	99
ประวัติผู้เขียน	125

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนผู้บริหารที่รับการสัมภาษณ์	51
2	แสดงจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมา	51
3	แสดงสถานภาพของผู้รับการสัมภาษณ์	58
4	แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	68
5	แสดงปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิกในด้านการวางแผน	71
6	แสดงปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิกในด้านการจัดองค์การ	72
7	แสดงปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิกในด้านการบริหารบุคคล	73
8	แสดงปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิกในด้านการอำนวยการ	75
9	แสดงปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิกในด้านการประสานงาน	76
10	แสดงปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิกในด้านการรายงาน	77
11	แสดงปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิกในด้านการงบประมาณ	78